

11.6.2021

Kaupunginmuseon lausunto Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteista

HEL 2019-008660 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteista. Museo on tutustunut periaatteisiin, sekä katselmoinut paikalla. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Keski-Pasilan Veturitallinpihalle laaditaan suunnitteluperiaatteet ohjaamaan alueen tulevaa asemakaavoitusta. Periaatteissa luodaan suunta- viivoja tulevaisuuteen ja tarkempaan suunnitteluun. Suunnitteluperiaatteet eivät ole oikeusvaikutteinen kaavataso yleiskaavan ja asemakaavan tavoin, vaan ne ohjaavat kaupungin sisäisenä ohjeena alueen asemakaavoitusta ja muuta kehittämistä. Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteista päättää kaupunkiympäristölautakunta.

Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteissa ”Sadan vuoden unesta keskusta-alueeksi” on tarkoituksena luoda strateginen visio ja esittää suuntaviivat vetovoimaisen, puistomaisen ja monipuolisen keskusta-alueen luomiseksi tornialueen edustalle.

Suunnitteluperiaatteiden yleiset tavoitteet ovat;

1. Veturitallinpiha on pääosin julkista ja kaikille avointa tilaa.
2. Alueen keskeinen osa on toiminnallisesti ja fyysisesti monimuotoinen kaupunginosapuisto tai -piha, jota käytetään aktiivisesti osana arkielämää.
3. Ratapiha- ja huoltotoiminnot suunnitellaan toiminnan kannalta riittävinä, mutta nykyinen aluevaraus ja tekniset ratkaisut päivitetään vastaamaan keskustamaiseksi muuttuvaa keski-Pasilaa.
4. Rakennettu kulttuuriympäristö huomioidaan suunnittelussa ja rautatiehistorian tulee näkyä ja olla koettavissa konkreettisesti alueella.
5. Veturitallinpiha on turvallinen, sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti monipuolinen eri ikäryhmille sopiva paikka.
6. Alueen olemassa olevaa sosiaalista pääomaa, joka koostuu kansalais- ja harrastustoiminnasta sekä kulttuurin ja luovan työn keskittymäs-

11.6.2021

tä, tulee vahvistaa ja monipuolistaa harkiten, rakennuksia ylikorjaamatta.

7. Veturitallinpiha on luonteeltaan pienimittakaavainen ja matala hahmottuen Pasilan suurmaisemassa laaksomaisena alueena tulevan tornialueen edustalla.

8. Veturitallinpiha on orgaaninen ja vaihteittain kehittyvä, karheasta teollisesta identiteetistä ammentava, sitä säilyttävä ja tulevaisuuden toimintojen suhteen muuntautumiskelpoinen.

9. Veturitallinpihan rakentamisessa ja kehittämisessä tulee vahvistaa alueen luonnetta ja säilyttää monipuolinen tilallisuus, johon kuuluu nykyisen ratapiha-alueen pohjois-eteläsuuntainen avaruus ja näkymät sekä rakennusten väleihin jäävien paikkojen vaihtelevuus, pienimittakaavaisuus ja intiimiyys.

10. Alueelle ei tule hierarkista katuverkkoa ja liikennemuotojen erotte-lua, ajoneuvoliikenne on pelkästään huoltoajoa. Liikkuminen tapahtuu pääosin jalan ja polkupyörällä.

11. Orsi- ja pohjavesien säilyminen turvataan

Suunnitteluperiaatteiden yleiset tavoitteet ovat kulttuuriympäristön näkökulmasta voittopuolisesti kannatettavia, mutta samalla eri tavoitteiden sovittaminen on haasteellista. Varsinkin tavoitellun ”karheen teollisen identiteetin” sekä turvallisuuskysymyksien osalta tyydyttävän ratkaisun löytäminen molemmista lähtökohdista käsin on hankalaa.

Tämä ristiriita konkretisoituu alueen raiteiston säilyttämiskysymyksessä. OAS-lausunnessaan museo korosti, että raiteisto on keskeinen alueen synnyttänyt ja historiallista luonnetta määrittävä elementti, ja suunnitteluperiaatteissa tuleekin kiinnittää huomiota millä laajuudella ja tasolla raiteistoa on syytä vaalia, ja millaista uutta käyttöä raiteille on mahdollista kehittää.

Suunnitteluperiaatteissa todetaan, että ratapiha-alueen laajuus on aluetta voimakkaasti määrittävä asia. Tulevaisuuden tavoitteena tulee olla raidealueiden vaihteittainen supistaminen. Tämä voi tapahtua raiteiden lyhentämisellä pohjoispäästä alkaen, jolla luodaan mahdollisuuksia avata julkista tilaa Veturitallien yhteyteen hyvin saavutettavaan paikkaan. Raiteiden pituuksien riittävyys luo omat haasteensa, vaikka huoltokalusto voinee toimia lyhyemmälläkin raiteilla. Lisäksi todetaan, että kaupunginosapuistossa raiteita säilytetään mahdollisuuksien mukaan ja tutkitaan, voiko puistoalueella säilyttää poikkeustapauksia varten huoltoraiteita siten, että niitä ei tarvitse aidata.

11.6.2021

Museo mielestä on hyvä, että tunnistetaan raiteiston arvo, samalla kun tunnistetaan niiden olemassaoloon liittyvät kehittämisen haasteet.

Koska paikan teollishistoriallinen rouheus on eräs suunnitteluperiaatteiden kantavia periaatteita, olisi museo kaivannut enemmän niiden yksittäisten varikkoelementtien (esim. kääntöpöydät, valaistus ja aidat) tunnistamista, josta tämä rouheus muodostuu. Myöskään raiteilla sijaitsevan ”museokaluston” kehittämismahdollisuuksia suunnitteluperiaatteet eivät tarkastele.

Näiden elementtien yksityiskohtainen sanallistaminen suunnitteluperiaatteisiin helpottaisi samalla näiden miljöönnä kannalta tärkeiden, mutta helposti uhanalaisten osien tunnistamista kaavaprosessin eri vaiheissa.

Tavoitteissa olevia termejä, kuten rakennusten ”ylikorjauksen” välttäminen sekä tilojen ”alimäärittynisyys” tulisi avata tarkemmin, jotta löydetään eri viranomaisaloilta yhteinen näkemys ja tahtotila, millä keinoilla näihin tavoitteisiin päästään.

Kaava-alueeseen kuuluva, mutta suunnitteluperiaatteiden kannalta erillinen Nordenskiöldinkadun eteläpuoleinen osa-alue, ja sillä sijaitseva pysäköintialue voi tavoitteissa muuntua tehokkaaksi korttelialueeksi. Tämän alueen tehokkuuden vaikutuksen arviointia tulee tarkastella myös viereisen Eläintarhan alueen näkökulmasta.

Muilta osin kaupunginmuseolla ei ole Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteisiin huomautettavaa.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö